

NACL—MINERALET VI ALLE KJENNER OG IKKE KAN VÆRE FORUTEN.

Av Åse Joh. Østli, Hedemarken Geologiforening.

Det oppdaget nok også mennesket fort, for saltet har betydd mye gjennom hele menneskehetens historie.

Et besøk i Hallstatt (Hall = salt) i Salzburg, i som det hevdes, verdens eldste saltgruve, kan sette tankene i sving. Arkeologiske funn viser at det har vært drevet på salt der i 3000 år, og at saltet har vært en kilde til velstand helt siden eldre jernalder og har dannet grunnlaget for det man kaller Hallstätterkulturen som bredte seg over store deler av Europa i forhistorisk tid.

La oss nå ta et raskt besøk i gruva. Bergbanen løfter oss 325 m opp i løpet av 3 min., og nå kan du nyte utsikten, for den er virkelig verdt det! Hvithattede Alper, blinkende blå vann og irrgønne marker hvor du vender blikket. Fra stasjonen bærer det videre til fots til vi når det tidligere gruvekontoret hvor besøkende må skifte til verneklær og legge igjen alt løsøre. Deretter begir vi oss til Christina-stollen, som er for besøkende, 928 m.o.h., og datert 1719. I gåsegang bærer det innover en mørk og trang stoll. På veien passerer vi stedet hvor den berømmelige »mannen i saltet» ble funnet 1.april 1734. En arbeider fikk sitt livs sjokk da han i en sammenrast sidegang kom over en mann som var fullstendig kittet inn i saltet.

Mannen i de rare klærne og med det underlige utstyret så ut som om han bare hadde vært død et par dager. Dessverre var sjokket og overtroen for stor, så mannen ble gravlagt i all hast — i uinnvidd jord. Men beskrivelsen av ham og senere arkeologiske funn viste at han måtte ha vært død i over to tusen år. Man håper stadig på nye slike funn . . .

Vi er nå ved toppen av en rustjebane, og vil vi videre er det bare å la det stå til 25 m ned! Og utfor bærer det under hyl og hvin. Vi er ved første stopp og får forklart

forskjellige utvinningsprosesser, og vi studerer montre med de viktigste saltmineralene utstilt. Kjernesalt i mange utgaver, krystalsalt, fasersalt, sintersalt, anhydritt, polyhalitt, Gipsdruser, glauberitt, melafyr etc. etc. Her er en plan over hele gruveområdet med sine 26 stoller i 14 etasjer. Samt et geologisk kart over hele Dachsteinområdet.

Der man i riktig gamle dager møysommelig hakket saltet ut og bar det ut i dagen på ryggen, er det i dag vannet som utvinnes saltet. Man kan enkelt si at man presser vann inn i et borehull og fortsetter prosessen inntil saltlaken blir mettet. Da føres den gjennom rør ned til dalen (etter filtrering) hvor tørkingen foregår.

Vel, vi må fortsette, og klatrer opp en smal vindeltrapp — og fortsetter i spiral lenge etter vi er oppe, traver igjen gjennom en stoll og ender ved en ny og enda lengre rutsjebane. Men nå har vi fått smaken på det og er modigere. Fint å være barn igjen!

Og hvilket syn! Med ett tennes tusen julelys og vi befinner oss ved bredden av en enorm, speilblank sjø midt inne i fjellet. Om det er fisk her? spør en. I såfall bare spekesild, er svaret. For sjøen er nemlig av mettet saltlake som venter på videre transport. Så blir lyset vendt mot taket, og vi vet plutselig ikke hva som er opp eller ned, for det glitrer i saltdruser alle vegne. Ser man opp, frister det til innbrudd, men man er jo lovlydig! Etter dette husker jeg ikke hvordan vi kom opp igjen, inntrykket var vel for stort. Men oppe i stollen ventet »toget» på oss. Vi måtte sette oss tett etter hverandre på en slags tømmerstokk, og så bar det ut i dagen i susende fart.

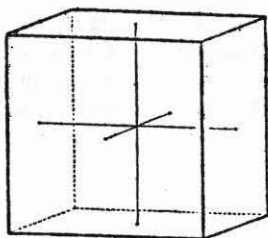
Salt finnes det i mengder i Østerrike. Prosessen begynte for ca. 200 mill. år siden da det var grunnthav her og sjøen lang-

somt fordampet så tykke lag salt ble dannet. Under foldingen av Alpene som begynte for ca. 65 – 50 mill. år siden ble så saltet skjøvet opp i lommer og beskyttet av sedimentære bergarter, derfor ligger de der fremdels til glede og nytte for menneskeheten.

Tro bare ikke at salt er noe man strør på frokostegget og sånt. Nei, 90% brukes i industrien. Soda, klor, karbidgass (PVC),

og til husholdningsartikler, tekstiler, maling, ja, det trengs tilogmed salt for å få det sukkeret vi bruker. Til lærvarer trengs salt, i metallurgien, farmasien og til kjemisk industri – uten salt kommer man ingen vei!

I motsetning til olje er det heldigvis salt nok i verden for uoverskuelig fremtid, og Østerrike har her en sikker og solid industri. Gluck auf!

Salt

KENT A.S

Gaukås Stasjon. N-4860 Treungen,

ENGROS

**KATALOGER/PRISLISTER
TIL REGISTRERTE
FORHANDLERE
& PRODUSENTER.**

TLF. (036) 45 893 45 903
BANK NISSEDAL SPAREBANK
BANKGIRO 2714 05 00149

HOBBY & INDUSTRIMASKINER
UTSTYR & TILBEHØR
FOR BEARBEIDING AV
STEIN – SMYKKEHALVFABRIKATA
SMYKKER – GAVEARTIKLER –
RÅSTEIN – MINERALER